ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 8ης Ιουλίου 1999 *

Στην υπόθεση C-254/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Conseil d'État (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Société Baxter,

B. Braun Médical SA,

Société Fresenius France,

Laboratoires Bristol-Myers-Squibb SA

και

Premier ministre,

Ministère du Travail et des Affaires sociales,

Ministère de l'Économie et des Finances,

Ministère de l'Agriculture, de la Pêche et de l'Alimentation,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 52 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 43 ΕΚ), 58 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 48 ΕΚ), 92 και 95 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρων 87 ΕΚ και 90 ΕΚ),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch και P. Jann, προέδρους τμήματος, C. Gulmann (εισηγητή), J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Saggio
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— οι εταιρίες Baxter, B. Braun Médical SA και Fresenius France, εκπροσωπούμενες από τον Alexandre Carnelutti, δικηγόρο Παρισίων,

— η Laboratoires Bristol-Myers-Squibb SA, εκπροσωπούμενη από τον Alain Monod, δικηγόρο Παρισίων,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Kareen Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια διεθνούς οικονομικού και κοινοτικού δικαίου στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Jean-Marc Belorgey, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Gérard Rozet, νομικό σύμβουλο, και την Hélène Michard, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των εταιριών Baxter, B. Braun Médical SA και Fresenius France, εκπροσωπούμενων από τον Alexandre Carnelutti, της

Μαβοσαυοισετ Βσιτυομ-Νεστ-Τρφιββ ΤΑ, εκπροσωπούμενης από τον Alain Monod, της Γαλλικής Κυβερνήσεως εκπροσωπούμενης από την Kareen Rispal-Bellanger και τον Frédérik Million, chargé de mission στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Gérard Rozet και την Hélène Michard, κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουνίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 1ης Δεκεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 28ης Μαρτίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Ιουλίου 1997, το Conseil d'État υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 52 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 43 ΕΚ), 58 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 48 ΕΚ), 92 και 95 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρων 87 ΕΚ και 90 ΕΚ).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο προσφυγών που η εταιρία Baxter καθώς και άλλες εταιρίες που εκμεταλλεύονται φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα άσκησαν ενώπιον του Conseil d'État με σκοπό την ακύρωση του άρθρου 12 της κανονιστικής αποφάσεως 96-51, της 24ης Ιανουαρίου 1996, περί επειγόντων μέτρων για την αποκατάσταση της ισορροπίας των οικονομικών της κοινωνικής ασφαλίσεως (*JORF* της 25ης Ιανουαρίου 1996, σ. 1230), λόγω παραβάσεως, μεταξύ άλλων, των άρθρων 52, 58, 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ) και 95 της ίδιας Συνθήκης.

3 Το άρθρο 12 της κανονιστικής αυτής αποφάσεως υποβάλλει σε τρεις έκτακτες εισφορές τις επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται ένα ή περισσότερα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα στη Γαλλία. Ειδικότερα, η διάταξη αυτή επιβαρύνει τις εν λόγω επιχειρήσεις με έκτακτη εισφορά της οποίας η βάση επιβολής αποτελείται από τον κύκλο εργασιών — μη συνυπολογιζομένου του φόρου — που πραγματοποιήθηκε στη Γαλλία μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της 31ης Δεκεμβρίου 1995 σχετικά με τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα για τα οποία επιτρέπεται η απόδοση των εξόδων και τα φάρμακα που έχουν εγκριθεί για χρήση από νοσηλευτικά ιδρύματα, αφαιρουμένων των ποσών που καταχωρίστηκαν την ίδια περίοδο στα λογιστικά βιβλία ως έξοδα για τη διενέργεια επιστημονικής και τεχνικής έρευνας στη Γαλλία.

4 Η εταιρία Baxter και οι άλλες προσφεύγουσες της κύριας δίκης, οι οποίες είναι θυγατρικές μητρικών εταιριών εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη, υποστήριξαν ενώπιον του Conseil d'État ότι ο μηχανισμός αφαιρέσεως, από τη βάση επιβολής της εν λόγω έκτακτης εισφοράς, των εξόδων επιστημονικής και τεχνικής έρευνας εισάγει διακρίσεις μεταξύ, αφενός, των γαλλικών εργαστηρίων των οποίων το ουσιώδες μέρος της έρευνας γίνεται στη Γαλλία και, αφετέρου, των εργαστηρίων της αλλοδαπής των οποίων οι κύριες ερευνητικές μονάδες βρίσκονται εκτός του εδάφους του πιο πάνω κράτους μέλους.

5 Εκτιμώντας ότι με αυτόν τον ισχυρισμό εγείρονται σοβαρά ζητήματα ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Conseil d'État αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιτίθενται τα άρθρα 52 και 58 της Συνθήκης της 25ης Μαρτίου 1957 περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε εθνική νομοθεσία η οποία, θεσπισθείσα το 1996, επιβάλλει για το έτος αυτό έκτακτη εισφορά, της οποίας ο συντελεστής πρέπει να οριστεί μεταξύ του 1,5 και 2 % του κύκλου εργασιών — μη συνυπολογιζομένου του φόρου — που οι επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα πραγματοποίησαν στο κράτος επιβολής της εισφοράς μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της 31ης Δεκεμβρίου 1995 όσον αφορά τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα ως προς τα οποία επιτρέπεται η απόδοση των σχετικών εξόδων και τα εγκεκριμένα για χρήση από νοσηλευτικά ιδρύματα φάρμακα, και η οποία νομοθεσία επιτρέπει την αφαίρεση από τη βάση επιβολής της εισφοράς των ποσών που καταχωρίστηκαν την ίδια περίοδο στα λογιστικά βιβλία ως έξοδα μόνο για τις ερευνητικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο κράτος επιβολής της εισφοράς;

2) Αντιτίθεται το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε μια τέτοια νομοθεσία;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως σε ένα από τα δύο προηγούμενα ερωτήματα, πρέπει η αφαίρεση από τη βάση επιβολής της εισφοράς που προβλέπεται για τα έξοδα που αφορούν τις ερευνητικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο κράτος επιβολής της εισφοράς να θεωρηθεί ως ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

6 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν τα άρθρα 52 και 58 της Συνθήκης απαγορεύουν ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, αφενός, πλήττει τις επιχειρήσεις, που είναι εγκατεστημένες στο κράτος αυτό και εκμεταλλεύονται εκεί φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα, με έκτακτη εισφορά επί του κύκλου εργασιών — μη συνυπολογιζομένου του φόρου — που πραγματοποιήθηκε από τις επιχειρήσεις αυτές σχετικά με ορισμένα από τα φαρμακευτικά αυτά ιδιοσκευάσματα κατά το τελευταίο οικονομικό έτος πριν από την ημερομηνία θεσπίσεως της ρυθμίσεως αυτής και, αφετέρου, επιτρέπει στις πιο πάνω επιχειρήσεις να αφαιρέσουν από τη βάση επιβολής της εν λόγω εισφοράς μόνον τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά το ίδιο οικονομικό έτος για έρευνα που έγινε στο κράτος επιβολής της εισφοράς, όταν η ρύθμιση αυτή έχει εφαρμογή επί των κοινοτικών επιχειρήσεων που δρουν στο κράτος αυτό μέσω δευτερεύουσας εγκαταστάσεως.

7 Κατά τις προσφεύγουσες της κύριας δίκης και την Επιτροπή, ο φορολογικός αυτός μηχανισμός, κατά το μέρος που επιτρέπει την αφαίρεση, από τη βάση επιβολής της έκτακτης εισφοράς, μόνον των εξόδων για την έρευνα που έγινε στη Γαλλία, είναι ικανός να θέσει τις επί του γαλλικού εδάφους δευτερεύουσες εγκαταστάσεις φαρμακευτικών εταιριών των οποίων η κύρια έδρα βρίσκεται εντός άλλου κράτους μέλους σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις των οποίων η κύρια εγκατάσταση βρίσκεται στη Γαλλία, λόγω του ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι ερευνητικές μονάδες βρίσκονται στο κράτος μέλος της κύριας έδρας της επιχειρήσεως. Το αποτέλεσμα αυτό είναι αντίθετο με τα άρθρα 52 και 58 της Συνθήκης.

8 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, σ' ένα πλαίσιο όπως αυτό της φαρμακοβιομηχανίας, όπου συχνά ερευνητικό εργαστήριο με κύρια εγκατάσταση στη Γαλλία μετατρέπεται σε δευτερεύουσα εγκατάσταση επιχειρήσεως με κύρια εγκατάσταση σε άλλο κράτος μέλος ή, αντιστρόφως, συχνά η δευτερεύουσα αυτή εγκατάσταση εξαγοράζεται από επιχείρηση με κύρια εγκατάσταση στη Γαλλία, ο τόπος όπου πραγματοποιούνται τα έξοδα έρευνας των φαρμακευτικών εργαστηρίων είναι πλέον ανεξάρτητος του τόπου όπου βρίσκεται η έδρα, η κεντρική διοίκηση ή η κύρια εγκατάσταση των εργαστηρίων αυτών. Κατά την κυβέρνηση αυτή, εφόσον η επίμαχη στην κύρια δίκη εισφορά έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιβλήθηκε μόνο μία φορά και δεδομένου ότι στηρίζεται σε στοιχεία σχετικά με δραστηριότητες του παρελθόντος, θα ήταν αντίθετη με τα άρθρα 52 της Συνθήκης και 48 ΕΚ μόνον εάν προέκυπτε, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών στοιχείων του έτους αναφοράς, ότι, γενικώς και ως εκ της φύσεώς της, θέτει στην πράξη τις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός άλλου κράτους μέλους από το κράτος επιβολής της εισφοράς σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τις επιχειρήσεις των οποίων η έδρα, η κεντρική διοίκηση ή η κύρια εγκατάσταση βρίσκεται στο κράτος μέλος επιβολής της εισφοράς.

9 Πρώτ' απ' όλα, αρμόζει να υπομνηστεί ότι στην ελευθερία εγκαταστάσεως, την οποία το άρθρο 52 της Συνθήκης αναγνωρίζει στους υπηκόους κράτους μέλους και η οποία συνεπάγεται γι' αυτούς την πρόσβαση στις μη μισθωτές δραστηριότητες και την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που η νομοθεσία του κράτους μέλους εγκαταστάσεως καθορίζει για τους ημεδαπούς, περιλαμβάνεται, κατά το άρθρο 58 της Συνθήκης, για τις εταιρίες που συστάθηκαν σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους και έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους στο εσωτερικό της Κοινότητας, το δικαίωμα ασκήσεως της δραστηριότητάς τους εντός του σχετικού κράτους μέλους μέσω υποκαταστήματος, πρακτορείου ή θυγατρικής (βλ. την απόφαση της 12ης Απριλίου 1994, C-1/93, Halliburton Services, Συλλογή 1994, σ. I-1137, σκέψη 14).

10 Στη συνέχεια, από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. την απόφαση της 13ης Ιουλίου 1993, C-330/91, Commerzbank, Συλλογή 1993, σ. I-4017, σκέψη 14) προκύπτει ότι οι κανόνες περί ίσης μεταχειρίσεως απαγορεύουν όχι μόνον τις εμφανείς διακρίσεις που βασίζονται στην ιθαγένεια, ή στην έδρα όσον αφορά τις εταιρίες, αλλά και κάθε μορφή συγκεκαλυμμένης διακρίσεως η οποία, με την εφαρμογή άλλων κριτηρίων, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα.

11 Τέλος, πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι, όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη (βλ., ιδίως, την προαναφερθείσα απόφαση Halliburton Services, σκέψη 16), αφότου έληξε η μεταβατική περίοδος το άρθρο 52 της Συνθήκης είναι διάταξη η οποία έχει άμεση εφαρμογή παρά την έλλειψη, σε συγκεκριμένο τομέα, των οδηγιών που προβλέπονται από τα άρθρα 54, παράγραφος 2, και 57, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρα 44, παράγραφος 1, ΕΚ και 47, παράγραφος 1, ΕΚ).

12 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το στοιχείο που αμφισβητείται είναι η δυνατότητα των υποκειμένων στον φόρο να αφαιρέσουν από τον κύκλο εργασιών που αποτελεί τη βάση επιβολής της έκτακτης εισφοράς τα έξοδα για την έρευνα που έγινε στη Γαλλία το 1995. Στην ουσία, προβάλλεται ότι η φορολογική αυτή ελάφρυνση, ακόμη και αν δεν δημιουργεί ευθέως διακρίσεις εις βάρος των επιχειρήσεων που έχουν την κύρια έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη και δρουν στη Γαλλία μέσω δευτερεύουσας εγκαταστάσεως, θέτει παρά ταύτα τις επιχειρήσεις αυτές σε μειονεκτική θέση λόγω του ότι ασκούν εν γένει τις ερευνητικές τους δραστηριότητες εκτός της Γαλλίας, ενώ οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες εντός αυτού του κράτους μέλους ασκούν εν γένει τις ερευνητικές τους δραστηριότητες στο κράτος αυτό.

13 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, ναι μεν υφίστανται γαλλικές επιχειρήσεις που υποβάλλονται σε έξοδα έρευνας εκτός της Γαλλίας και αλλοδαπές επιχειρήσεις που υποβάλλονται στα έξοδα αυτά εντός αυτού του κράτους μέλους, πλην όμως η επίμαχη στην κύρια δίκη φορολογική ελάφρυνση είναι ικανή να λειτουργήσει εις βάρος ειδικά των επιχειρήσεων που έχουν την κύρια έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη και δρουν στη Γαλλία μέσω δευτερευουσών εγκαταστάσεων. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αυτές θα είναι εκείνες οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις θα έχουν ασκήσει την ερευνητική τους δραστηριότητα εκτός του εδάφους του κράτους μέλους επιβολής της έκτακτης εισφοράς.

14 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη έκτακτη εισφορά έχει, όπως υποστηρίζει η Γαλλική Κυβέρνηση, εξαιρετικό χαρακτήρα και στηρίζεται σε στοιχεία σχετικά με δραστηριότητες παρελθόντος οικονομικού έτους.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστεί αν η άνιση μεταχείριση, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, μπορεί να δικαιολογηθεί με γνώμονα τις σχετικές με την ελευθερία εγκαταστάσεως διατάξεις της Συνθήκης.

16 Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η εν λόγω έκτακτη εισφορά κατέστησε δυνατό να φορολογηθεί ένα από τα στοιχεία που συνετέλεσαν στην έλλειψη ισορροπίας των οικονομικών της κοινωνικής ασφαλίσεως, δηλαδή η πώληση φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων, και να αφαιρεθεί από τη βάση επιβολής της ένα στοιχείο που συνέβαλε στη μείωση των δαπανών υγειονομικής περιθάλψεως, δηλαδή τα έξοδα για έρευνα σχετικά με φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα. Στο πλαίσιο αυτό, ο περιορισμός της δυνατότητας αφαιρέσεως των εξόδων έρευνας μόνο στα έξοδα για τις ερευνητικές δραστηριότητες εντός του κράτους μέλους επιβολής της έκτακτης εισφοράς ήταν απαραίτητος για να μπορέσουν οι φορολογικές αρχές του κράτους αυτού να εξακριβώσουν αν όντως έγιναν τα έξοδα αυτά και αν όντως αποτελούν έξοδα για έρευνα.

17 Η Επιτροπή και, στην ουσία, οι προσφεύγουσες στην κύρια δίκη εταιρίες ισχυρίζονται ότι τα στοιχεία που απορρέουν από τα λογιστικά στοιχεία των μητρικών εταιριών που έχουν την έδρα τους σε άλλο κράτος μέλος, στοιχεία τα οποία τηρούνται σύμφωνα με την τέταρτη οδηγία 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, που βασίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ', της Συνθήκης περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 17), και την έβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, που βασίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ', της Συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193, σ. 1), αποτελούν τη βάση επί της οποίας η εφορία μπορεί να στηρίξει τον έλεγχό της σχετικά με τα έξοδα έρευνας. Επιπλέον, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, για τις ιδιαίτερες ανάγκες του φορολογικού ελέγχου, η αρμόδια διοικητική αρχή έχει την εξουσία να απαιτήσει πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία, υπό την επιφύλαξη της αρχής της αναλογικότητας.

18 Αρμόζει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι η αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων συνιστά επιτακτική ανάγκη γενικού συμφέροντος ικανή να δικαιολογήσει περιορισμό της ασκήσεως των θεμελιωδών ελευθεριών που διασφαλίζει η Συνθήκη (βλ., ιδίως, την απόφαση της 15ης Μαΐου 1997, C-250/95, Futura Participations και Singer, Συλλογή 1997, σ. I-2471, σκέψη 31). Έτσι, επιτρέπεται σε κράτος μέλος να εφαρμόσει μέτρα που καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση, με σαφήνεια και ακρίβεια, του ποσού των εξόδων που μπορούν να αφαιρεθούν εντός του κράτους αυτού ως έξοδα έρευνας.

19 Όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει με απόλυτο τρόπο τον φορολογούμενο να αποδείξει ότι όντως υποβλήθηκε σε έξοδα για ερευνητικές δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων.

20 Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αποκλειστεί εκ των προτέρων ότι ο φορολογούμενος θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα που θα παράσχουν στις φορολογικές αρχές του κράτους μέλους επιβολής της έκτακτης εισφοράς τη δυνατότητα να εξακριβώσουν, με σαφήνεια και ακρίβεια, ότι όντως έγιναν έξοδα σε άλλα κράτη μέλη και ότι όντως αποτελούν έξοδα για έρευνα.

21 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 52 και 58 της Συνθήκης απαγορεύουν ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, αφενός, πλήττει τις επιχειρήσεις, που είναι εγκατεστημένες στο κράτος αυτό και εκμεταλλεύονται εκεί φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα, με έκτακτη εισφορά επί του κύκλου εργασιών — μη συνυπολογιζομένου του φόρου — που πραγματοποιήθηκε από τις επιχειρήσεις αυτές σχετικά με ορισμένα από τα φαρμακευτικά αυτά ιδιοσκευάσματα κατά το τελευταίο οικονομικό έτος πριν από την ημερομηνία θεσπίσεως της ρυθμίσεως αυτής και, αφετέρου, επιτρέπει στις πιο πάνω επιχειρήσεις να αφαιρέσουν από τη βάση επιβολής της εν λόγω εισφοράς μόνον τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά το ίδιο οικονομικό έτος για έρευνα που έγινε στο κράτος επιβολής της εισφοράς, όταν η ρύθμιση αυτή έχει εφαρμογή επί των κοινοτικών επιχειρήσεων που δρουν στο κράτος αυτό μέσω δευτερεύουσας εγκαταστάσεως.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

22 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η πα-

ρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 28ης Μαρτίου 1997 το Conseil d'État, αποφαίνεται:

Τα άρθρα 52 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 43 ΕΚ) και 58 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 48 ΕΚ) απαγορεύουν ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, αφενός, πλήττει τις επιχειρήσεις, που είναι εγκατεστημένες στο κράτος αυτό και εκμεταλλεύονται εκεί φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα, με έκτακτη εισφορά επί του κύκλου εργασιών — μη συνυπολογιζομένου του φόρου — που πραγματοποιήθηκε από τις επιχειρήσεις αυτές σχετικά με ορισμένα από τα φαρμακευτικά αυτά ιδιοσκευάσματα κατά το τελευταίο οικονομικό έτος πριν από την ημερομηνία θεσπίσεως της ρυθμίσεως αυτής και, αφετέρου, επιτρέπει στις πιο πάνω επιχειρήσεις να αφαιρέσουν από τη βάση επιβολής της εν λόγω εισφοράς μόνον τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά το ίδιο οικονομικό έτος για έρευνα που έγινε στο

κράτος επιβολής της εισφοράς, όταν η ρύθμιση αυτή έχει εφαρμογή επί των κοινοτικών επιχειρήσεων που δρουν στο κράτος αυτό μέσω δευτερεύουσας εγκατάστασεως.

Rodríguez Iglesias	Kapteyn	Hirsch
Jann	Gulmann	Murray
Edward	Ragnemalm	Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Ιουλίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias